

Karnevali kralj Europe

Zimske maske plodnosti u
europskom etnografskom
kontekstu

Karneval Kralj Europe / Carnival King of Europe projekt je Etnografskog muzeja Trentina (Museo degli Usi e Costumi della Gente Trentina) iz San Michelea u Adigeu (Italija), kojeg financira Europska Unija u sklopu Programa Kultura 2007-2009.

Partneri u projektu su:

Etnografski muzej iz Zagreba (Hrvatska),

Muzej europskih i mediteranskih civilizacija (Musée des Civilisations de l'Europe et de la Méditerranée) iz Marseillesa (Francuska),

Nacionalni etnografski muzej iz Skoplja (Makedonija),

Nacionalni etnografski muzej iz Sofije (Bugarska).

Cilj projekta, koji se sastoji od terenskog istraživanja, realizacije filma, putujuće izložbe, web stranice www.carnivalkingofeurope.it i studijskih sastanaka, jest utvrditi i istražiti zajedničke korijene europskog karnevala, u sklopu zimskih obreda plodnosti koji se još uvijek održavaju u velikom broju ruralnih i postruralnih zajednica u Europi.

Terensko istraživanje: Zvezdana Antoš, Josip Barlek, Vladimir Bocev, Giovanni Kezich, Marie-Pascale Mallé, Igljka Mishkova, Antonella Mott, Cesare Poppi, Giuliana Sellan, Michele Trentini

U srcu zime, kada se zemlja odmara a zajednice su zatvorene u sebe i čekaju buđenje vegetacije, *blagotvorna najezda duhova* razbija jednoličnost dana, zagrijava noći i u sela unosi pometnju. To su *duhovi stada i šume*, preci koji se vraćaju, tajanstvene sile usnule prirode, zastrašujuća, veličanstvena i čudesna stvorenja utjelovljena u *maskiranim likovima* koji u šarenim, živopisnim i bučnim ophodima skupljaju priloge, a zahvaćaju cijelu zajednicu.

Tako je duga zima europskih seljaka prekinuta nizom spontanih obreda, drevnih i naizgled nerazumljivih, među kojima je zasigurno najpoznatiji naš karneval: iznenadni izljevi buke, boja i zajedničkog veselja u svojoj srži imaju duboko simboličke i ritualne značajke koje je teško dokučiti.

Pretpostavka za ovo istraživanje polazi od konstatacije da se *zimске poklade* europskih naroda – odnosno sam karneval, zajedno s mnogim srodnim manifestacijama koje se održavaju od Svisvetih do početka proljeća – nadahnjuju zajedničkim ceremonijalnim imaginarijem i da imaju sličnu strukturu, često i iste likove, radnje i situacije, kao da žele pokazati da je u njihovoj osnovi isti drevni obred, ista *sveta drama*.

U toj ceremonijalnoj inscenaciji, u čijem je središtu gotovo uvijek prikaz *vjenčanja*, odnosno priča o sjedinjenju spolova kao očiglednoj evokaciji ideje *plodnosti*, uočavamo *tri* različite i susljedne *faze*, koje zadržavaju svoj zadani poredak svugdje gdje je obred tijekom vremena zadržao svoju strukturu podijeljenu u različite segmente.

Od Iberije do Balkana, od Pirineja do Alpa, od talijanskoga juga do Srednje Europe, svaka od tih faza postala je prepoznatljivom po istim obilježjima i istim simbolima - neizbrisivim tragovima drevnog obreda koji je u osnovi tih rituala.

Tako, samo naizgled kaotično i kratkotrajno, kraljevstvo Karnevala možemo smatrati jednim od najraširenijih i najtrajnijih u povijesti europskog kontinenta, koje oduvijek teži uspostavljanju vlastite političke jedinice, a sam Karneval, u toj perspektivi, u našim očima postaje istinski i pravi *Kralj Europe*.

Nova istraživanja omogućit će nove usporedbe među različitim područjima na kontinentu, što će pridonijeti preciznijem ocrtavanju tog kompleksnog ceremonijala te objašnjavanju specifičnosti njegova podrijetla i razloga njegove tisućljetne povijesti.

15.1. / 25.2.2009.

KARNEVALI KRAJ EUROPE

Zimske maske plodnosti u
europskom etnografskom
kontekstu

15. 1. / 25.2.2009.

Etnografski muzej Zagreb

Trg Mažuranića 14
10000 Zagreb

t. +385 (0) 1 4826 220
f. +385 (0) 1 4880 320
e-mail: emz@emz.hr
www.emz.hr

Radno vrijeme
utorak, srijeda, četvrtak 10-18 sati
petak, subota, nedjelja 10-13 sati
ponedjeljkom zatvoreno

nakladnik
Etnografski muzej, Zagreb

za nakladnika
Damodar Frlan

urednica
Zvezdana Antoš

dizajn deplijana
Nikolina Jelavić Mitrović

prijevod
Markita Franulić

lektura
Zlata Babić

tisak
Denona

naklada
2000

Izložbu financirali
Program "Kultura" Europske Unije
Poglavarstvo Grada Zagreba –
Gradski ured za kulturu
Ministarstvo kulture Republike
Hrvatske

organizator
Etnografski muzej Trentina
(Museo degli Usi e Costumi della Gente
Trentina), San Michele all'Adige (Italija)

autori izložbe
Giovanni Kezich
Cesare Poppi

autor teksta
Giovanni Kezich

likovni postav izložbe
Studio Tacus Didoné (kazališta i
konstrukcije lutki)

kordinatorica izložbe
Antonella Mott

**Etnografski film (režija, snimanje,
montaža)**
Michele Trentini (Karneval kralj Europe,
Valfloriana, Rukavac, Čmelnik)
Vladimir Bocev (Begnište)

suorganizator
Etnografski muzej, Zagreb

kustosica izložbe
Zvezdana Antoš

likovni postav izložbe
Nikolina Jelavić Mitrović (uvodni i
multimedijski dio, grafika)

konceptija multimedijskog dijela izložbe
Zvezdana Antoš

odabir fotografija
Zvezdana Antoš

fotografije
Ivo Pervan, Vido Bagur, Antonella Mott,
Vladimir Bocev
Fotodokumentacija etnografskih muzeja
u San Michele all'Adige, Zagrebu, Sofiji i
Skopju

suradnici
Josip Barlek, Igljka Mishkova, Vladimir
Bocev, Marie-Pascal Mallé

KARNEVALI KRAJ EUROPE

Zimske maske plodnosti u
europskom etnografskom
kontekstu

etnografski muzej / zagreb